

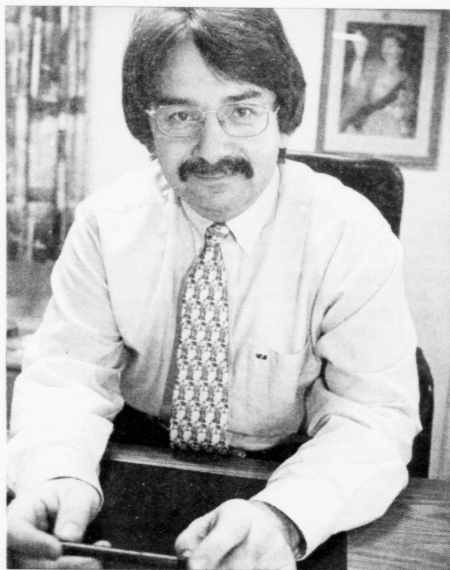

Føroyar Bretland

Føroyar vorðnar størri og ríkari

Fyri bretar eru Føroyar nakað serligt, nakað eksklusivt. Teir siggja fram til eina økta samvinnu við grannan fyrri norðan, og við marknaftaluni verður sett hol á eitt spildurnýtt kapittul í samstarvinum millum smátjóðina Føroyar og stórtjóðina Bretland sigur Johan Mortensen, sum hevur verið bretscur konsul í 12 ár. Hann fegnast um at kunna røkja hetta álitisstarvið júst um somu tíð sum marknaftalan kemur uppá pláss

Johan Mortensen er 17 bretscur konsulin í hesi öldini og hann sær stórar møguleikar fyri samvinnu millum londini í kjalarvørinum av marknaftaluni

Jan Müller

Johan Mortensen hevur virkað sum bretscur konsul í Føroyum seinastu tólv árin. Hann dylur ikki fyri, at marknasemjan er ein stórur dagur og kanska tann størsta einstaka hendingin

í viðurskiftunum millum Føroyar og Bretland øll hesi árin.

Sum føroyingur og bretscur konsul hevur Johan Mortensen verið noyddur til at halda tunguna mitt í munnum, tá tað galt marknamálið. Tí hóast hann

øðrumegin umboðar bretska áhugamála, so hevur hann í marknatrætuni valt at vera fullkomiliga neutralur.

Og nú markið er komið uppá pláss fegnast Johan Mortensen um aftaluna, sum hann heldur gagnar báðum partum.

-Eg eri serliga fegin um, at aftalan eisini kann rudda slóð fyri tí fyrstu føroysku útbjóðingini. Tað, sum kanska er enn meira spennandi í kjalarvørinum á hesi aftalu, er, at ungir føroyingar nú kanska fara at gera meira við at útbúgva seg í Bretlandi m.a. til at kunna arbeiða í eini vinnu, sum verður at fara fram á marknum millum bæði londini.

Johan Mortensen vónar, at menn nú taka seg saman og skipa sjóvegis samband millum Føroyar og Aberdeen. -Tað var eitt ómetaliga stórt afturstig, tá henda sigling varð niðurlögð í síni tíð. Tað er frálíkt við flúging, men vit kunnu ikki vera skipasambandið fyrriuttan.

Bretscur konsulin heldur tað vera hugaligt, at markið er komið uppá pláss, soleiðis at agg ikki skal kunna seta split millum bæði londini.

Søgan visir tað

-Hyggja vit eftir útviklingum millum Føroyar og Bretland gjøgnum öldirnar, so kann man siga, at flestu

stóru broytingarnar í Føroyum, hava sín uppruna úr Bretlandi.

Ein av teimum fyrstu avtalunum, sum Føroyar hava gjørt í uttanríkisráðum var tann í 1500 talinum, tá vit avtalaðu fiskimark við Bretland. Um tíðina undan tí kann sigast, at vit eru jú av sama upprunafólki, norðbúgvum, og hetta sæst m.a. aftur í øllum lániordunum í føroyska málinum frá Bretlandi.

Johan Mortensen visir annars til sambandið vit hava havt við Ongland og bretar, eitt nú Vágsbotshandilin, har ein manbúgvi var oddamaðurin. Síðani er tað tíðin, tá skotar og hetlingar fiskaðu við Føroyar. Og stóra hendingin í 1864, tá Pløjen fer til Hetlands og kemur aftur við linuni og pinnagrevinum og hvussu stóran týðning hetta hevur havt. Og síðani í 1890-unnum, har Trappubrøðurnir keypa fyrstu skipini, og tá Føroyar fara frá landbúnaðarsamfelag og inn í eitt iðnaðarsamfelag. Tað var ein ógilig broyting, sum hendi tá. Og so hevur tú annað heimskríggj, tá bretar hersettu oyggjarnar. Tá vórðu Føroyar fullkomiliga broyttar og grundarlagið varð lagt undir teimum Føroyum, sum vit hava í dag.

Og síðani tá vit keyptu bretscur trolarar eftir kríggj, nakað, sum ikki bara gekk væl, men sum eisini hevði við sær stórar broytingar í føroyska samfelagnum.

Johan Mortensen nevni eisini flakavirkini í Føroyum sum vórðu ein beinleiðis avleiðing av stríðnum við Bretland um fiskimarkið. Og so ikki at gloyma ta sannroynd, at Bretland í dag er so langt langt tað størsta keyparalandið av føroyskum vörum.

Umframt hesar stóru hendingar visir Johan Mortensen eisini á øll tey tingini frá gerandisdegnum, sum hava sín uppruna úr Bretlandi, frá Beatles til Spice Girls og Manchester United fyri bert at taka nakað, sum hevur verið nógv uppi í tíðini.

-London er høvudsstaðurin í heiminum, og Bretland sum mentanartjóð telst millum tær fremstu, og sum vit kunnu hava stórar fyrimunir at arbeiða saman við.

Johan Mortensen vil ikki, at hetta skal skiljast sum, at vit skulu hava minni samband við Danmark. Tvørturímóti eiga vit at varðveita og menna samvinnuna tann vegin eisini.

-Eg vil tó meta, at okkara nærstoða til Bretland kanska við skipasambandi og størri útbúgvingarligum og handilsligum samstarvi, og harvið ávirkan frá Bretlandi bæði fíggarliga og mentanarliga, kann gerast størri enn frá øðrum londum. Men tað merkir ikki, at vit skulu tveita okkum í hendurnar á einum landi. Hinvegin eiga vit at gera okkum greitt, at Bretland er eisini ein partur av okkara norðurlandska arvi.

-Eg vil siga tað soleiðis, at eitt stórt samarbeiði við Bretland fer at gera Føroyar ríkari, og bara aftalan um markið hevur gjørt Føroyar stórra. Hetta er tí ein stórir marknasteinur á vegnum framfyrir.

Johan Mortensen visir á, at vit kanska longu ár 2000 kunnu gera avtalur um olju-

samvinnu.

Hann heldur eisini, at er tað er nakað, sum kann seta Føroyar og føroyska mentan í relieff, so er tað samarbeiði við eina stóra tjóð sum Bretland.

Sjálvur heldur hann eisini, at Bretland hevur dugað væl við sínum hjálondum. Hetta sæst ikki minst av tí samarbeiði, sum er í Commonwealth. -Nú veit eg ikki, hvussu framtíðar rákið verður fyri Føroyum, men eg trúgvi eisini, at vit kunnu lera nógv av Bretlandi.

Johan Mortensen heldur eisini, at bretar sjálvir vilja hava góð viðurskifti við Føroyar, sum teir siggja sum ein tjóðandi granna.

Føroyar eru nakað fyri seg, og eisini bretar siggja tað sum nakað eksklusivt at koma henda vegin. Johan Mortensen heldur sjálvur, at føroyingar hava eitt veldugt goodwill í Bretlandi.

Johan Mortensen heldur, at vit eiga ikki at gloyma ta stóra moralska dirvið hjá Bretlandi. Tað var tann einstaka tjóðin, sum í fyrstani tordi at standa upp móti Hitler, og sum eisini í dag torir at tala móti órætti hvar í verðini hann er eitt nú í Jugoslavia.

Í hesum tíðum er kanska eisini vert at minnst tað útrúliga bragðið, sum føroyingar gjørdur, tá teir gjøgnum alt seinna kríggj sigldu við feskum fiski til Bretlands, og har kostnaðurin var ræðuligur.

Vit minnst eisini, at Churchill skal hava sagt, at hetta skuldi ikki verða gloymt føroyingum. Johan Mortensen sigur, at bretar eru vitandi um hetta.

-Nú fara vit so inn í eina nýggja öld, so hvør veit, um ikki tað verður í hesum anda, at føroyingar og bretar fara at samvinna.

Ár 1900 var tann fyrsti bretscur konsulin settur í Føroyum. Johan Mortensen er tann 17. konsulin í Føroyum í hesi öldini. Ein konsul skal verja áhugamálini hjá Bretlandi og bretscur einstaklingum innan fyri handil og alt annað.

Atli Dam fyrrverandi lögmaður og ein av heitastu talsmonnum fyri at fáa fyrst føroysku undirgrundina á føroyskar rætur og síðani ein miðlinjemark til Bretlands er fegin um nýggju aftaluna Her skála hann og Schluter fyri aftaluni í sinni